

La capçalera de la revista, a partir d'uns dibuixos de l'arquitecte Lluís Domènech i Muntaner ARCA

Hemeroteca

Pere Bosch i Cuenca
pbosch@lrp.cat

1871

L'1 de febrer del 1871, fa 150 anys, va aparèixer el primer número de la revista 'La Renaxensa', un aparador de la represa cultural i el catalanisme polític

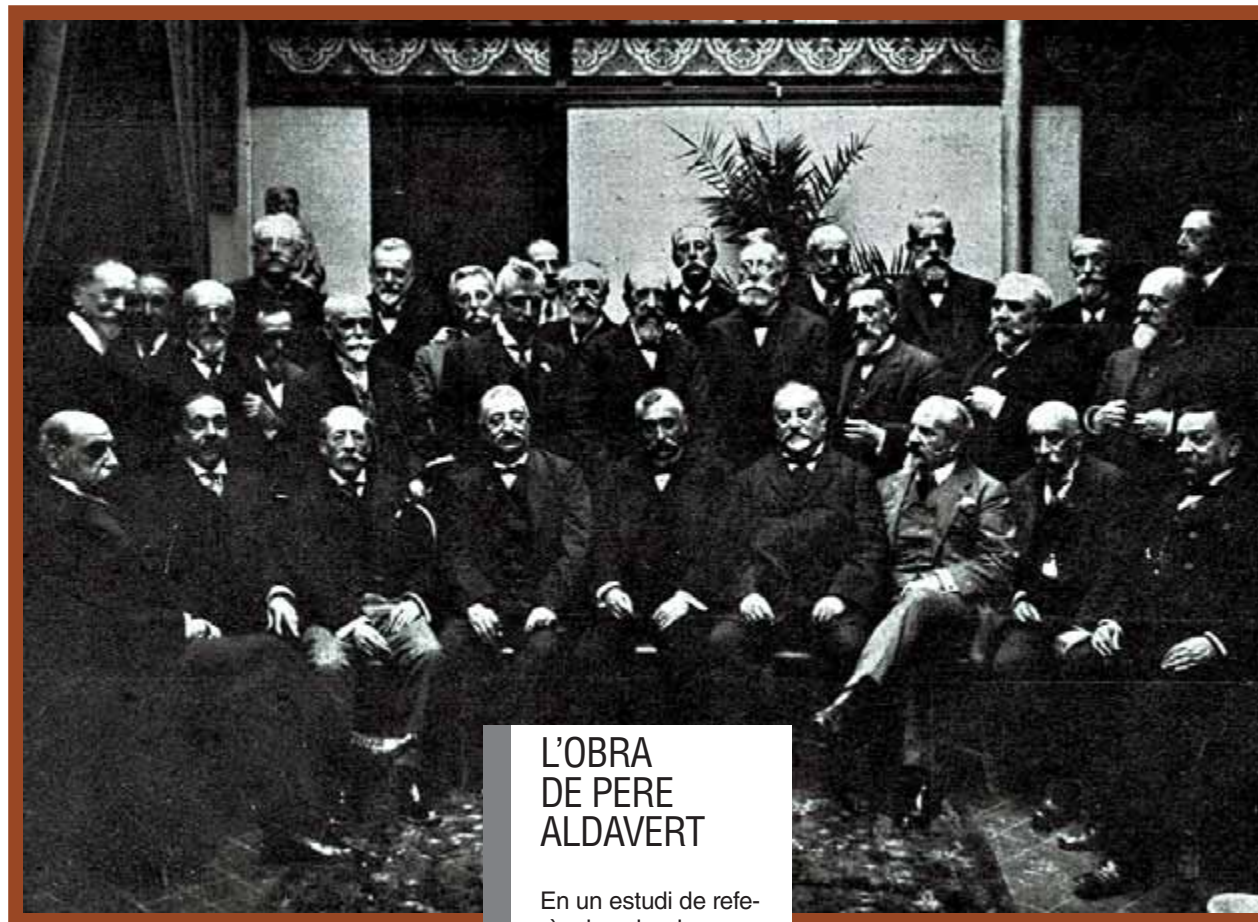
El símbol de la Renaixença

El primer dia de febrer del 1871 va sortir a la llum una revista quinzenal que s'anunciava amb el subtítol de "periòdic de literatura, ciències y arts". Estava íntegrament escrita en català i duia per títol *La Renaxensa*, un nom que seria modificat lleugerament alguns anys després pel de *La Renaixensa*, si bé sense renunciar a la s. En l'editorial que va aparèixer en aquell primer exemplar, els seus promotors, en bona part sorgits de la primera entitat catalanista que s'havia fundat al nostre país, La Jove Catalunya, es mostraven "extasiats en contemplar el màgic camp que, de dia en dia, va prenent el nou moviment literari, així a Catalunya com en les províncies del migjorn de França". I expressava el desig que "l'idioma que en els segles catorzè i quinzè tant brillà, fins ésser dels més estudiats, no es deu quedar enrere sols per haver tristament canviat la sort del poble que el parla".

Aquesta vocació per salvar el prestigi de la llengua la convertiria, durant tota la seva existència, en una caixa de ressonància de la literatura i el pensament del nostre país. El cos de redactors i col·laboradors que van publicar articles, crítiques, poesies i fulletons és especialment brillant, amb figures de les lletres i el pensament català, com ara Víctor Bala-

Algunes de les portades de 'La Renaixensa' durant els vint-i-cinc anys que va existir gairebé ininterrompudament
 ARCA (BNC) /
 HEMEROTECA (BNE)

L'OBRA DE PERE ALDAVERT

En un estudi de referència sobre la premsa catalana, Tasis i Torrent afirmen que “*La Renaixensa* fou l’obra personal d’un home d’una gran tenacitat i d’un enorme talent periodístic, Pere Aldavert”. De fet, caldria afegir els noms de Francesc Matheu, el primer director, i d’Àngel Guimerà, el seu amic inseparable. Per conèixer aquest referent del catalanisme tenim dos llibres excel·lents, l’un de Carlota Duran i l’altre de Núria Florensa, editats per l’Abadia de Montserrat.

Alguns dels fundadors de La Jove Catalunya, primera entitat catalanista, que també va participar en l’impuls de ‘La Renaixensa’ ARCA / BNC

guer, Àngel Guimerà, Joaquim Botet i Sisó, Salvador Sampere i Lluís Domènech i Muntaner.

EL COMPROMÍS POLÍTIC

En un primer moment, *La Renaixensa* es va intentar mantenir al marge de la controvèrsia religiosa i la lluita política. El context, però, resultava especialment convuls, amb la caiguda d’Isabel II, l’intent de canvi dinàstic a través d’Amadeu de Savoia i la breu experiència republicana. I aquest escenari, juntament amb el procés que va seguir el catalanisme polític, va provocar un procés d’implicació cada vegada més definit. En un primer moment, la revista es va comprometre a “refer la nostra personalitat nacional”, i ben aviat es va declarar federalista i partidària d’una veritable autonomia política, “la que veritablement interessa”. *La Renaixensa* també es va implicar en les campanyes més emblemàtiques que es van impulsar a finals del segle XIX, des de la presentació del Memorial de Greuges al rei Alfons XII el 1885, fins a la defensa del dret civil català i el missatge al rei dels hel·lens el 1897. Va ser precisament la publicació d’aquest document la que li va comportar la suspensió més llarga i na de les moltes que va haver d’afrontar. La primera prohibició, però, es va produir el 1878 i va durar mig

any. La publicació va ser substituïda per un únic número de la *Revista Catalana de Literatura, Ciències i Arts*, per un volum, de més de 300 pàgines, de *Lo Renaixement* i per cinc números d’una nova publicació amb aquest mateix títol.

Malgrat les dificultats, la publicació, es va mantenir oberta a tothom. Magí Valls, des del diari *El Matí*, recordaria alguns anys després: “Mai no es preguntà, des de les pàgines de *La Renaixensa*, les tendències religioses, socials o polítiques dels seus col·laboradors. Mentre aquests se sentissin essencialment catalans, ja sabien que podien trobar-se perfectament enquadrats dintre de la ideologia d’aquell diari.” És aquest afany integrador i la perseverança dels seus fundadors, entre els quals cal destacar el nom de Pere Aldavert, allò que explica la transcendència de *La Renaixensa* en la història de la llengua i el catalanisme polític.